

Graag traag

TEKST & FOTO'S TOON VERLINDEN

Het Oost-Vlaamse Laarne is een van die dorpen waar zelfs het bankkantoor pittoresk is. Dat het dorp bekend staat als de heksengemeente en dat een ridderpad de mooie kerk met het plaatselijke kasteel verbindt, draagt alleen maar bij tot het feeëriek gevoel. Overal zie je groen en bomen. De perfecte omgeving voor een wandeling langs trage wegen, waar voetgangers en fietsen nog regeren.

Trage Wegen zijn de dijkpaden naast een rivier, het zijn de wandelweggetjes door het bos, de onverharde wandelstroken tussen weilanden of zelfs de smalle asfaltwegen waar geen auto's kunnen komen.

'Sommige trage wegen bestaan al sinds mensenheugenis', vertelt Tim Roels, milieuambtenaar van de gemeente Laarne. Om zijn woorden kracht bij te zetten, verdwijnt hij in een kamertje van het gemeentehuis en komt even later terug met een groot oud boek dat zo lijkt weggelopen uit een Harry Potterfilm. *Atlas der Buurtwegen* staat in vergulde letters op de cover gedrukt. 'In 1843 werden alle wegen in het hele land opgetekend. Elke gemeente heeft zo'n boek', vertelt Tim. Hij slaat het manuscript open en toont kaarten en lijsten van straatnamen. Het valt moeilijk te geloven dat dit boek, in zijn gedigitaliseerde vorm, nog altijd het officiële instrument is om te zien of een weg bestaansrecht heeft of niet. Veel wegen uit het boek zijn ondertussen overgoten met asfalt, maar een groot deel van de zogenaamde wegeltjes bestaan nog steeds in hun oorspronkelijke vorm. Ze getuigen van een tijd waarin mensen overal te voet naartoe gingen en altijd de kortste weg tussen twee punten zochten. Van een tijd waarin koning auto nog maar een prins was. Ze hebben een nostalgische waarde, maar trage wegen worden tegenwoordig vooral in stand gehouden met het oog op de toekomst. 'Ze snijden vaak hoeken van drukke wegen af', zegt Steven Clays van de vzw Trage Wegen. 'Als kinderen op weg naar school dankzij zo'n trage weg vier of vijf gevaarlijke kruispunten kunnen vermijden, is dat natuurlijk mooi.' Uit veiligheidsoverwegingen dus. Toch worden de wegen het vaakst gebruikt als recreatiegebied: je kan dicht bij huis gaan wandelen

De oeroude *Atlas der Buurtwegen*.

over rustige en mooie paden, zonder last te hebben van auto's. Dat 'rustig, mooi en zonder auto's' lijkt ons wel wat, dus ik trek met veel plezier mijn wandelschoenen aan en begin samen met Pasar-medewerker Jeroen Claeys en milieuambtenaar Tim Roels aan een tragewegwandeling in Laarne.

Collectief vergeten

We verlaten de grote baan en duiken tussen twee velden het bos in. De auto's verdwijnen uit het zicht en al snel hoor je vooral vogels. Terwijl ik niet verder raak dan 'grote vogel' en 'kleine vogel', weet Tim ze allemaal goed te benoemen. De trage wegen staan in Laarne meestal aangeduid met een alternatief straatnaambordje en zijn goed onderhouden. Maar dat is niet vanzelfsprekend. Vaak gaan trage wegen verloren, geeft Steven toe. 'Nog niet zo lang geleden werden ze door de opkomst van de auto gewoon collectief vergeten.' Vaak verdwijnen wegen dan omdat iemand denkt dat het paadje achter zijn grond toch niet belopen wordt. Dan planten die mensen hun haag iets breder dan toegelaten of sluiten gewoon een stuk van de weg af met een hek. En dat is ook een van de frustraties van Tim. Soms komen we even tussen de velden uit en moeten we noodgedwongen over een asfaltweg wandelen. 'Er loopt hierachter nochtans een trage weg,' vertelt hij, 'maar die is onterecht afgesloten door een van de eigenaars van de aangrenzende woningen. Je hebt maar één knelpunt nodig om een volledige trage weg uit je lijst van mogelijke wandelpaden te schrappen.'

Natuurlijk kan de gemeente er politie op afsturen - het is officieel immers een openbare weg - maar ze proberen toch altijd eerst een consensus te vinden. 'Het is een beetje geven en nemen', vertelt Tim. 'Zo was er een boer die niet wilde dat we bomen plantten langs een trage weg omdat hij er zogezegd met twee pikdorsers naast elkaar door moest kunnen. Dat is natuurlijk een brug te ver: je kan zelfs op een gewone baan niet met twee pikdorsers naast elkaar rijden.'

Digitale gids

We wandelen verder door het bos en langs velden en komen fietsers, wandelaars en paarden tegen. Soms is een trage weg zo breed dat er een tractor >>>

De Dag van de Trage Weg

Op 18 en 19 oktober is het de Dag van de Trage Weg en kan je allerlei activiteiten beleven op, rond en over trage wegen. 'Het is onze opendeurdag,' zegt Steven Clays van de vzw Trage Wegen. 'Het is de dag waarop lokale clubs overgroeide wegen open maaien en waarop allerlei activiteiten en wandelingen worden georganiseerd.'

Zo kan je dit jaar deelnemen aan verschillende geocaches, maar ook aan gegidste erfgoedwandelingen in het kader van de Eerste Wereldoorlog. Benieuwd of er in jouw gemeente ook iets gepland staat? Surf dan naar www.dagvandetrageweg.be en neem een kijkje bij de lokale acties. Zo zijn er ook verschillende Pasar-afdelingen die aan de dag deelnemen en activiteiten organiseren (blz. 55).

'We willen iedereen die lokaal iets organiseert ondersteunen en in de kijker zetten. Zonder de vrijwilligers en plaatselijke clubs hebben we als vzw geen slagkracht. Dankzij hen bestaan er nog zoveel trage wegen,' besluit Steven.

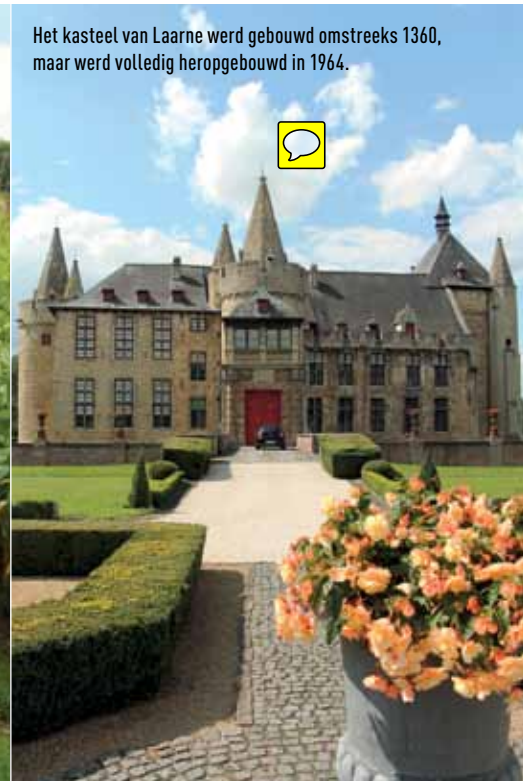
Kan je er op de dag zelf niet bij zijn? Geen paniek. Veel organisatoren laden hun wandelingen ook op in RouteYou (www.routeyou.com). Geef daar in de zoekbalk 'Dag van de trage weg' in en je kan verschillende wandelingen van vorige edities bekijken en ze helemaal zelf stappen. Veel plezier!

Dag van de Trage Weg, op 18 & 19 oktober.
www.dagvandetrageweg.be

Het kasteel van Laarne werd gebouwd omstreeks 1360, maar werd volledig heropgebouwd in 1964.

Deze trage weg is sowieso te smal voor auto's, maar ook ander gemotoriseerd verkeer is vaak verboden.

De trage wegen staan in Laarne aangeduid met een alternatief straatnaambordje en zijn goed onderhouden.

door kan rijden en soms is hij zo smal dat je niet zou geloven dat het een weg is. En dat is meteen ook een van de struikelblokken: je moet de trage wegen goed weten liggen om er een volledige wandeling op te kunnen maken. Sommige wegeltjes zou je niet zomaar inlopen als je geen plaatselijke gids bij je had.

Maar er is een oplossing voor mensen zonder gids: de website RouteYou. Op www.routeyou.com laden

particuliere enthousiastelingen volledige wandel- en fietsroutes op. Vaak willen wandelclubs je het mooiste tonen wat hun omgeving te bieden heeft en kan je er dus toffe en onverwachte wandelingen terugvinden. Tik in de zoekbalk bijvoorbeeld 'Dag van de trage weg' in en je krijgt zo een aantal routes die verenigingen tijdens de voorgaande jaren op de

Dag van de Trage Weg wandelden. Of tik de naam van je gemeente in en kijk wat de mogelijkheden zijn. Voor mij zit de tragewegenwandeling in Laarne er na negen kilometer en twee uur stappen jammer genoeg op. Maar het kriebelt al om bij mij thuis ook eens op zoek te gaan naar die verborgen paadjes die stammen uit een tijd zonder auto's. Ik weet er alvast één liggen, nu de rest nog. <<

Sommige paadjes zou je niet zomaar inlopen zonder plaatselijke gids.

Trage Wegen vzw

Om de snelle teloorgang van de trage weg tegen te gaan, richtten verschillende organisaties twaalf jaar geleden de vzw Trage Wegen op. 'Sommige trage wegen bestaan al meer dan vijfhonderd jaar, maar toch verdwijnen ze nu mensen minder te voet gaan,' vertelt Steven Clays van de vzw Trage Wegen.

De vzw begeleidt dan ook gemeenten om trage wegen op te sporen en in kaart te brengen. Waar liggen de paden en waar zijn ze verloren gegaan? Ze denken ook mee na over de aanleg van nieuwe trage wegen. Kunnen nieuwe woonwijken bijvoorbeeld met een trage weg verbonden worden met andere delen van de gemeente? Zo gaan mensen zich op hun beurt weer sneller te voet of per fiets verplaatsen voor korte afstanden. 'We werken niet alleen uit recreatieve en landelijke overwegingen,' verduidelijkt Steven. 'Zo zijn we ook actief in steden. Trage wegen zijn daar de kleine steegjes en doorgangetjes die enkel de locals kennen. Dankzij die weggetjes leer je de stad op een andere manier kennen en raak je te voet sneller waar je moet zijn.'

Wat kan jij doen?

Trage Wegen vzw heeft verschillende lokale werkgroepen die de trage wegen in hun regio in het oog houden. Wat kan jij doen als je wil helpen? Wandel en fiets op trage wegen, speel en organiseer er activiteiten. Gebruik ze. 'Een weg die niet gebruikt wordt, heeft het moeilijk om te blijven bestaan,' zegt Steven. 'Als mensen die weg dan blokkeren met een hek of een haag, dan kraait er geen haan naar. Maar als het pad regelmatig wordt gebruikt, kan je gemakkelijker aan de mouw van het bestuur trekken om de doorgang weer te openen.' Op de website van Trage Wegen vzw doen ze ook regelmatig een oproep voor hulp. Zo kan je jezelf in Laarne aanmelden als Wegspotter. Dat zijn vrijwilligers die tweejaarlijks 'hun' wegen beoordelen en digitaal eventuele knelpunten zoals overgroeide takken, wegversperringen of zwerfvuil doorgeven aan het gemeentebestuur.

'We doen ook mee met de Week van de Mobiliteit,' vertelt Steven. 'Een bewuste keuze, want we moeten echt naar een ander vervoerssysteem met meer wandelen en fietsen en minder auto's.' www.tragewegen.be